ستاد عالی هماهنگی مسابقات قرآن کریم کشور

سازمان اوقاف و امور خیریه
مرکز امور قرآنی

آیین‌نامه داوری مسابقات

اذان و دعا خوانی

سال ۱۳۹۴

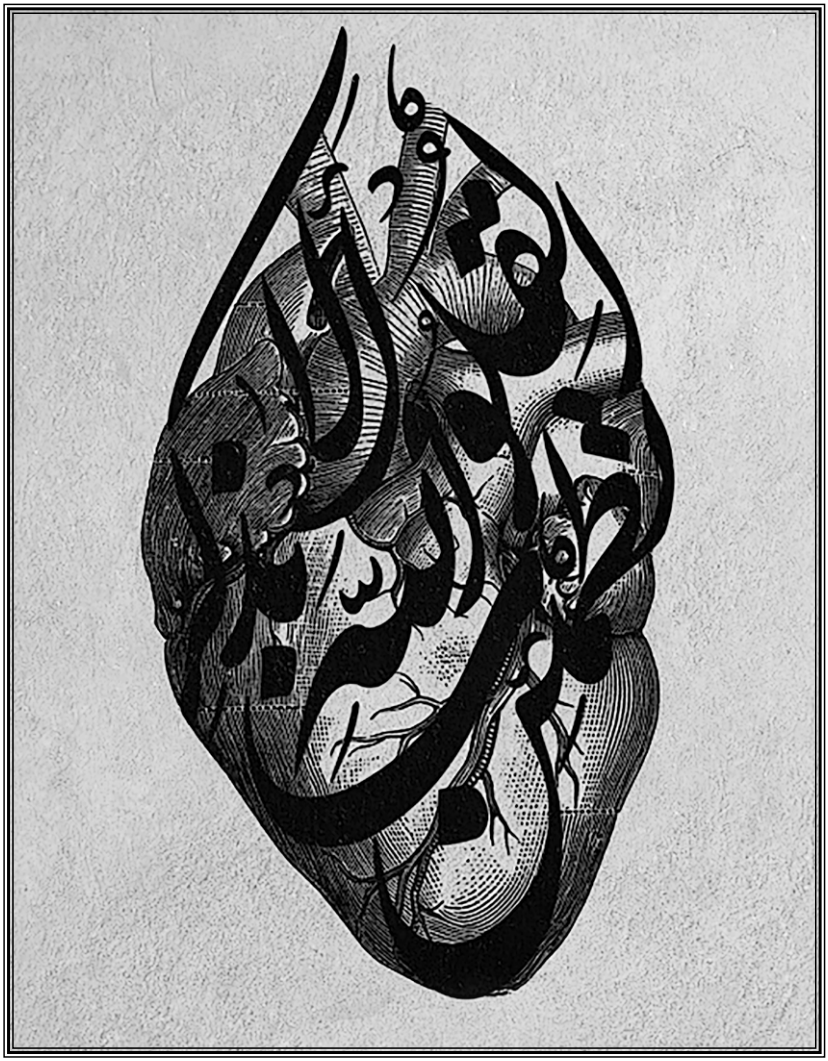

أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

ستاد عالی هماهنگی مسابقات قرآن کریم کشور

سازمان اوقاف و امور خیریه
مرکز امور قرآنی

آیین‌نامه داوری مسابقات

اذان و دعا خوانی

سال ۱۳۹۴

د- کلیات چگونگی و میزان نمره‌دهی:

د- ۱. کلیات رشته اذان

* امتیازات در بخش‌های مختلف به شرح زیر محاسبه می‌شود:

الف- آداب، شرایط و اجرای ممتاز (۱۰امتیاز)

ب- صحت و فصاحت الفاظ و عبارات (۱۵امتیاز)

ج- صوت (۴۰امتیاز)

د- لحن (۳۵امتیاز)

الف- آداب، شرایط و اجرای ممتاز (۱۰ امتیاز)

۱. میزان تأثیر بر مستمعان (۲امتیاز)؛

۲. رعایت آداب و شرایط اجرای اذان (۴امتیاز)؛

* قرائت اذکار مستحب قبل و بعد از هریک از عبارات اذان موجب کسر یک امتیاز می‌شود.

* مکث بیش از ۷ثانیه در هرمورد، موجب کسر ۰/۵امتیاز می‌شود.

* هرحرکت غیرمتعارف در اجرای اذان که صورت مؤذن را برهم بزند، موجب کسر ۰/۵تا یک‌امتیاز خواهد شد.

۳. رعایت وقف و وصل عرفی در اذان (۴امتیاز)؛

* هرمورد نادرست موجب کسر ۰/۵ تا ۱ امتیاز می‌شود.

ب- صحت تلفظ و فصاحت الفاظ و عبارات (۱۵امتیاز)

۱. تلفظ درست الفاظ اذان (۴ امتیاز)؛

* هر مورد تلفظ نادرست اعراب و حروف موجب کسر ۱/۵امتیاز می‌شود.

* هرمورد تلفظ نادرست کلمه موجب کسر ۲امتیاز می‌شود.

۲. رعایت مخارج، صفات و احکام در حد متعارف اذان (۶ امتیاز)؛

* هر مورد نادرست موجب کسر ۰/۵تا یک‌امتیاز می‌شود.

۳. رعایت میزان کشش حرکات کوتاه و کشیده در حد متعارف اذان (۵امتیاز)

* هرمورد نادرست موجب کسر ۰/۵تا یک‌امتیاز می‌شود.

ج- صوت (۴۰ امتیاز)

۱. مساحت (ارتفاع): ۸ امتیاز

۲. طنین (زیبایی و جاذبه): ۱۰ امتیاز

۳. شدت (قوت و رسایی): ۶ امتیاز

۴. انعطاف (توانایی در سرعت انتقال درجات و پرده‌ها): ۸ امتیاز

۵. تحریر (از حیث کمی و کیفی): ۸ امتیاز

د) لحن (۳۵امتیاز)

۱. زیبایی و جذابیت: ۵ امتیاز

۲. برخورداری از شروع و پایان مناسب در تمام عبارات: ۵ امتیاز

۳. انتخاب سرعت مناسب و رعایت یکنواختی آن در طول اجرا: ۳ امتیاز

۴.رعایت تکیه‌های صوتی: ۵ امتیاز

۵. رعایت همگونی نغمات و پرده‌ها: ۵ امتیاز

۶. ایجاد حس معنوی و دعوت به نماز: ۴ امتیاز
۷. ابداع و نوآوری (مشروط به برخورداری از کیفیت قابل قبول): ۸ امتیاز

د- ۲. کلیات رشته دعاخوانی

* امتیازات در بخش‌های مختلف به شرح زیر محاسبه می‌شود:
الف- صحت قرائت و تجوید: ۱۵ امتیاز
ب- وقف و ابتدا: ۱۰ امتیاز
ج- لحن: ۳۰ امتیاز
د- صوت: ۵ امتیاز
هـ- حسن اجرا: ۱۰ امتیاز

الف- صحت قرائت و تجوید (۱۵امتیاز)

* این بخش شامل سه قسمت است: صحت قرائت، تجوید قرائت و فصاحت قرائت.

- صحت قرائت

۱. موارد کسر ۲امتیاز:
۱.۱. حذف، اضافه، جابه‌جایی یا تغییر یک‌کلمه؛
۱.۲. حذف، اضافه، جابه‌جایی یا تغییر بیش از یک‌کلمه (اعم از عبارت، آیه یا سطر).
۲. موارد کسر ۱/۵ امتیاز:
۲.۱. حذف، اضافه و تبدیل کردن صداها به یکدیگر؛ مانند: تبدیل صدای کوتاه به صدای کوتاه دیگر؛ تبدیل صدای کشیده به صدای کوتاه و خطا

در صلهٔ هاء ضمیر؛
۲ .۲. حذف و اضافه کردن تشدید و تنوین؛

تبصره: کسر امتیاز اختلال در تلفظ تشدید، به تشخیص داور حداکثر تا ۰/۷۵ امتیاز است.
۲ .۳. وصل به سکون؛
۲ .۴. حذف، اضافه یا تغییر حرف.

تذکر۱: در تمام موارد مذکور، درصورت اصلاح پیش از تجدید نفس، فقط ۰/۵امتیاز کسر می‌شود.

تذکر۲: تکرار یك خطا در تمام موارد مذکور، موجب کسر مجدد امتیاز به همان میزان خواهد شد.
۳. موارد کسر یک امتیاز:
به ازای هرسطر قرائت کمتر یا بیشتر از حد تعیین‌شده.

- تجوید قرائت:
۱. موارد کسر یک امتیاز:
۱ .۱. تبدیل کامل مخارج حروف یا صفات ممیّز؛
تبصره۱: درصورت ادای ناقص، حداکثر ۰/۵امتیاز کسر خواهد شد.
تبصره۲: درصورت اصلاح فوری بدون تجدید نفس، ۰/۵امتیاز و درصورت تکرار غلط، یک امتیاز دیگر کسر خواهد شد.
تبصره۳: سقف کسر امتیاز برای تلفظ نادرست هرحرف، ۲امتیاز است.

۲. موارد کسر ۰/۵امتیاز:

۲ـ۱. اختلال‌های ناخواسته در تلفظ الفاظ دعا و بروز مشکلاتی از قبیل تپق (اشکال لحظه‌ای در تلفظ حرکت، حرف و کلمه و اصلاح درجا).

تبصره ۱: در مواردی که آب‌پریدگی در گلو رخ دهد، فقط داور صوت، امتیاز کسر می‌کند.

تبصره ۲: درصورت عدم اصلاح موارد مذکور، متناسب با نوع خطای پدید آمده، از امتیاز کسر خواهد شد؛ مانند این‌که بر اثر تپق، حرکتی تغییر کند یا حرفی به حرف دیگر تبدیل شود.

- فصاحت قرائت:

فصاحت در قرائت دعا، تلفظ واضح حروف و حرکات، بدون تکلف و دور از گنگی و نامفهومی است.

کسر امتیاز به دلیل اختلال در فصاحت به ترتیب زیر است:

اختلال در تلفظ ممتاز حرکات، هرمورد ۰/۲۵امتیاز در موارد زیر:

*حرکات کوتاه و کشیده

* نقصان و زیادت در کشش صداهای کوتاه و کشیده (خارج از حد متعارف دعاخوانی)

ب- وقف و ابتدا (۱۰امتیاز)

- موارد عمومی کسر امتیاز:

۱. وقف، وصل یا ابتدای مغیر معنا و ناصحیح، موجب کسر ۱ تا ۲ امتیاز می‌شود.

۲. وقف، وصل یا ابتدای ناقص غیر مفهوم، موجب کسر ۰/۲۵ تا ۰/۵ امتیاز می‌شود.

۳. رعایت نکردن اولویت‌های وقف، وصل و ابتدا موجب کسر ۰/۲۵ امتیاز می‌شود.

۴. در مورد وقف اضطراری به‌دلیل کمبود نفس، عطسه، سرفه و نظایر آن، امتیازی کسر نمی‌شود.

تبصره: درصورتی که دعاخوان به‌لحاظ بی‌توجهی، از محل وقف مناسب عبور کند و وقف مغیر معنا یا غیرمفهوم -ولو به دلیل کمبود نفس- مرتکب شود، وقف او اضطراری محسوب نمی‌شود و طبق بند ۱ و ۲، از او امتیاز کسر می‌شود.

۵. تکرار بدون دلیل هربخش از دعا در هرنفس، موجب کسر ۰/۲۵ امتیاز می‌شود.

تبصره: اگر تکرار برای اصلاح اغلاط اعرابی، حرفی و کلمه‌ای باشد، موجب کسر امتیاز نخواهد شد.

۶. مکث نامتناسب و سکوت غیرمتعارف و بیش از حد، به کسر ۰/۲۵ امتیاز و حداکثر تا یک امتیاز در کل اجرا منجر می‌شود.

ج- لحن (۳۰امتیاز)

شرکت‌کننده در رشته دعاخوانی می‌تواند از الحان فارسی یا عربی متناسب با فضای دعا استفاده کند.

- ضوابط و معیارها:

۱.تناسب الحان با معنای دعا: ۶ امتیاز

۲. قدرت تنغیم (پردازش نغمه‌ها)، صلابت در اجرای نغمات و تنوع ردیف‌های لحنی: ۶ امتیاز

۳. انتخاب ردیف‌های زیبا و جذاب: ۲ امتیاز

۴. تأثیر معنوی (خشوع در اجرا): ۳ امتیاز

۵. خلاقیت و نوآوری مطابق با عرف دعاخوانی در ردیف‌های لحنی: ۳ امتیاز

۶. استفاده هنری و مطلوب از تحریرها: ۲ امتیاز

۷. انتخاب سرعت مناسب: ۲ امتیاز

۸. تکیه‌های صوتی کلمات نسبت به لحن ۲ امتیاز

۹. تنظیم و توزیع آهنگ‌ها بر عبارات(اندازه‌گیری) ۴ امتیاز

- **موارد کسر امتیاز:**

۱. موارد کسر ۲ امتیاز:

۱.۱. شروع دعا به طور غیرمتعارف (خارج از حد متعارف دعاخوانی)

۲.۱. ناهمگونی ردیف‌ها (بیشتر از ۱/۵پرده)

۱-۳. تقلید و کپی‌برداری محض

۲. موارد کسر یک‌امتیاز:

۱.۲. خروج از مقام

۲.۲. انتقال ناهمگون مقام

۳.۲. ناهمگونی ردیف‌ها (کمتر از ۱/۵پرده)

۳. موارد کسر ۰/۵امتیاز:

۱.۳. تکلف و فشار در اجرای نغمات

۲.۳. عدم توازن در سرعت اجرا

۴. موارد کسر ۰/۲۵امتیاز:

۱.۴. ناکوکی یا خروج از ردیف صدا

۲.۴. نامطلوب بودن یا لغزش تحریرها

تذکر: میزان کسر امتیاز در مجموع موارد منفی، نباید از ۴ امتیاز تجاوز کند و بیش از این، کسر امتیاز صورت نمی‌گیرد.

د- صوت (۲۵امتیاز):

۱. طنین (رنگ): ۶ امتیاز

۲.انعطاف: ۴ امتیاز

۳. شدت، قدرت و رسایی (حجم یا ولوم): ۳ امتیاز

۴. استفاده مطلوب و هنرمندانه از صوت: ۲ امتیاز

۵. مساحت (وسعت): ۴ امتیاز

* در دعاخوانی نیازی به استفاده از تمام طبقات صوتی نیست، بلکه مطلوب بودن اجرا ملاک است.

۶. تحریر: ۴ امتیاز

۷. شفافیت و صافی صدا: ۲ امتیاز

* آب‌پریدن در گلو، سکسکه و نظایر آن، فقط توسط داور صوت، کسر امتیاز می‌شود.

* اضطراب، لرزش، خش، گرفتگی، رگه‌دار شدن دایمی و مقطعی، خلط، جیغ، خروسی شدن و هرمورد اشکال صوتی از این قبیل، بسته به تشخیص داور برای هرمورد از ۰/۲۵ تا یک نمره امتیاز منفی خواهد داشت.

* هر عامل که از جذابیت و زیبایی صدا بکاهد، یک نمره کسر خواهد شد.

هـ- حسن اجرا (۲۰امتیاز):

۱. میزان تأثیر بر مستمعین: ۴ امتیاز

۲. چگونگی تسلط بر مجلس، ارتباط با مخاطب و ایجاد شور در مجلس: ۴ امتیاز

۳. حسن اجرا در شروع و فرود: ۳امتیاز

۴. وقار و سنگینی متناسب با شأن دعا: ۳ امتیاز

۵. اجرای روان و بی‌تکلف: ۳ امتیاز

۶. نوآوری و خلاقیت در سبک دعا ۳ امتیاز

تبصره: خواندن دعا از حفظ در مرحله شهرستانی۲ امتیاز تشویقی دربرخواهد داشت.